

1. תלמוד בבלי מסכת גיטין דף ס עמוד א

אין קוראין בחומשין בבית הכנסת משום כבוד צבור. ורבה ורב יוסף דאמרי תרויהו: האי ספר אפטרותא - אסור למקרי ביה בשבת; מאי טעמא? דלא ניתן לכתב. מר בר רב אשי אמר: לטלטולי נמי אסור; מ"ט? דהא לא חזי למיקרי ביה. ולא היא, שרי לטלטולי ושרי למיקרי ביה, דר' יוחנן ור"ש בן לקיש מעייני בספרא דאגדתא בשבתא, והא לא ניתן לכתב! אלא כיון דלא אפשר - עת לעשות לה' הפרו תורתך, ה"נ כיון דלא אפשר - עת לעשות לה' הפרו תורתך. ... דרש רבי יהודה בר נחמני מתורגמניה דרבי שמעון בן לקיש, כתיב: כתוב לך את הדברים האלה, וכתב: כי ע"פ הדברים האלה, הא כיצד? דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרן על פה, דברים שבעל פה אי אתה רשאי לאומרן בכתב. דבי רבי ישמעאל תנא: אלה - אלה אתה כותב, ואי אתה כותב הלכות. א"ר יוחנן: לא כרת הקדוש ברוך הוא ברית עם ישראל אלא בשביל דברים שבעל פה, שנאמר: כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל.

2. דאורייתא (תשב"ץ א:ב) או דרבנן (יראים מצוה ככח)

3. משנה מסכת יומא פרק ז משנה א

בא לו כהן גדול לקרות אם רצה לקרות בבגדי בוץ קורא ואם לא קורא באצטלית לבן משלו חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן נותנו לכהן גדול וכהן גדול עומד ומקבל וקורא עומד וקורא אחרי מות ואך בעשור וגולל ספר תורה ומניחו בחיקו ואומר יותר ממה שקראתי לפניכם כתוב כאן ובעשור שבחומש הפקודים קורא על פה ומברך עליה שמנה ברכות...

4. משנה מסכת תענית פרק ד משנה ג

ואנשי המעמד היו מתעניין ארבעה ימים בשבוע... ביום הראשון בראשית ויהי רקיע בשני יהי רקיע ויקוו המים בשלישי יקוו המים ויהי מאורות ברביעי יהי מאורות וישרצו המים בחמישי ישרצו המים ותוצא הארץ בששי תוצא הארץ ויכלו השמים פרשה גדולה קורין אותה בשנים והקטנה ביחיד בשחרית במוסף ובמנחה נכנסין וקורין על פיהן כקורין את שמע ערב שבת במנחה לא היו נכנסין מפני כבוד השבת:

5. בית יוסף אורח חיים סימן מט

ומה שקורין פרשת התמיד על פה וכן פסוקי דזמרה אף על גב דקיימא לן דברים שבכתב וכו'....

א. וי"ל דאין להקפיד רק מה שכתוב בחומש

אמנם קשה היכי קרינן ויושע וק"ש

ב. וי"ל דאין להקפיד אלא בדבר שמוציא אחרים ידי חובתן

ג. והמרדכי כתב בפרק הניזקין (גיטין ס' תז) וא"ת והיאך קרינן שירת הים ופרשת הקרבנות בבית הכנסת בעל פה והלא דברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם על פה ואומר ר"ת דהני מיגרס גריסן תדע דאמרינן (מנחות לב:): תפילין ומזוזות נכתבין שלא מן הכתב דמיגרס גריסן והא דאמרינן ביומא (סח:): ובעשור שבחומש הפקודים קורא על פה התם נמי טעמא כדפריש דאין גוללין ס"ת בצבור (שם ע.) ולהביא ס"ת אחר אי אפשר משום פגמו של ראשון:

ד. וה"ר יונה כתב בפרק קמא דברכות (ה. ד"ה לא הפסיד) אהא דתנן הקורא מכאן ואילך לא הפסיד כאדם שקורא בתורה ויש לשאול מה בא להשמיענו ותיירץ ה"ר שלמה מן ההר דאתא לאשמועינן שאע"פ שדברים שבכתב לא ניתנו לאומרם על פה ק"ש יכול לקרות על פה ואף על פי שאינו קורא אותה לשם חובה דכיון שניתנה לאמרה על פה לחובה יכול לאמרה אפילו שלא לחובה כל הפעמים שירצה

ה. והכלבו (ס' ב) כתב על פרשת התמיד וברכת כהנים שנהגו לאומרם על פה אף על גב דדברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם על פה משום עת לעשות לה' נהגו בו היתר שאי אפשר לכל אחד להביא לו ספר לקרות בו בכל בקר ובסימן י"ג כתב שמזמור יענן ה' ביום צרה אומר אותו בלחש רק פסוק ראשון לפי שדברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם על פה

ו. וטעם זה בק"ש שאנו אומרים בלחש וכן כמה פסוקים ובשביל פסוקים שנים או שלש הואיל והן שגורין אין לחוש יש אומרים שאין אסור לומר על פה אלא בניגון הטעמים

ז. ובירושלמי מפרש דברים שבכתב וכו' שזהו דוקא בס"ת שמא יאמרו חסר משם אבל בתפלה אין לחוש כלל

ח. והר"ף כתב דוקא להוציא אחרים ידי חובתן אמרינן דברים שבכתב אבל גבי עצמו לא כדמפרש בתוספות עכ"ל.

6. תוספות ישנים מסכת יומא דף ע עמוד א

י"ל שכיון שאינו אלא דברי שבח והודאה בעלמא תו ליכא למיחש למידי

7. אם זה דאורייתא, איך עקרו אותו לדורות? מהר"ץ חיות: "לשעה" = כל זמן שזה נצרך

8. הקדמה ליד החזקה לרמב"ם

כל המצות שניתנו לו למשה בסיני בפירושן ניתנו. שנאמר ואתנה לך את לוחות האבן והתורה והמצוה. תורה זו תורה שבכתב. והמצוה זו פירושה. וצונו לעשות התורה על פי המצוה. ומצוה זו היא הנקראת תורה שבעל פה. כל התורה כתבה משה רבינו קודם שימות בכתב ידו. ונתן ספר לכל שבט ושבת וספר אחד נתנהו בארון לעד. שנאמר לקוח את ספר התורה הזה ושמתם אותו וגו'. והמצוה שהיא פירוש התורה לא כתבה אלא צוה בה לזקנים וליהושע ולשאר כל ישראל. שנאמר את כל הדבר אשר אנכי מצוה אתכם אותו תשמרו לעשות וגו'. ומפני זה נקראת תורה שבעל פה. אף על פי שלא נכתבה תורה שבעל פה למדה משה רבינו כולה בבית דינו לשבעים זקנים. ואלעזר ופנחס ויהושע שלשתן קבלו ממה. וליהושע שהוא תלמידו של משה רבינו מסר תורה שבעל פה וצוהו עליה.. ומימות משה רבינו ועד רבינו הקדוש לא חיברו חבור שמלמדן אותו ברבים בתורה שבעל פה. אלא בכל דור ודור ראש בית דין או נביא שהיה באותו הדור כותב לעצמו זכרון השמועות ששמע מרביתו והוא מלמד על פה ברבים. וכן כל אחד ואחד כותב לעצמו כפי כחו מביאור התורה ומהלכותיה כמו ששמע. ומדברים

שנתחדשו בכל דור ודור בדינים שלא למדום מפי השמועה אלא במדה משלש עשרה מדות והסכימו עליהם בית דין הגדול. וכן היה הדבר תמיד עד רבינו הקדוש והוא קיבץ כל השמועות וכל הדינים וכל הביאורים והפירושים ששמעו ממה רבינו ושלמדו בית דין שבכל דור ודור בכל התורה כולה וחבר מהכל ספר המשנה. ושנו לחכמים ברבים ונגלה לכל ישראל וכתבוהו כולם. ורבו בכל מקום. כדי שלא תשתכח תורה שבעל פה מישאל. ולמה עשה רבינו הקדוש כך ולא הניח הדבר כמות שהיה. לפי שראה שתלמידים מתמעטין והולכין והצרות מתחדשות ובאות ומלכות רומי פושטת בעולם ומתגברת. וישאל מתגלגלין והולכין לקצוות. חיבר חיבור אחד להיות ביד כולם כדי שילמדוהו במהרה ולא ישכח. וישב כל ימיו הוא ובית דינו ולמדו המשנה ברבים.

רש"י מסכת שבת דף ו עמוד ב

מגילת סתרים - שהסתירה מפני שלא ניתנה ליכתוב, וכששומעין דברי יחיד חדשים שאינן נשנין בבית המדרש, וכותבין אותן שלא ישתכחו - מסתירין את המגילה.

9. Alternative Methods of Transmitting the Torah – Rabbi Moshe Taragin

A famous story is recounted that Rav Elchanan Wasserman Hy"d visited Rav Moshe Soloveitchik zt"l (the father of the Rav zt"l) in Warsaw and asked him why the Rambam did not list the prohibition of transcribing Torah she-be'al peh in his Mishneh Torah. (Though the Rambam discusses it in his introduction, he never addresses it within the halachic code itself.) Rav Moshe did not have an answer and asked his young son to consider the question. The Rav zt"l responded that the prohibition is not a formal one, but rather it demands that Torah be transmitted in a manner which would best facilitate its study. Ideally, an oral transmission should be delivered without texts because people are more vigilant and precise regarding a text which is unwritten. Similarly, the written Torah should be conveyed bikhtav because many derivations stem from textual nuances (extra letters and other textual phenomena). Once, however social situations demand altering the original formats of these tracts (to better facilitate study under current conditions), the original prohibitions no longer apply. The Sages did not have to rescind the biblical issur; rather the issur itself is limited in its scope.

10. R. Asher Weiss (Minchat Asher Shemot 62) – it is “Ratzon HaTorah”, not law. Hence, the many exceptions above.

11. חידושי הריטב"א מסכת גיטין דף ס עמוד ב

דכשאינן כתובין כל אחד ואחד מוסרן זה לזה בדקדוק אבל אם נכתבו ובה ללמוד אותם מתוך הכתב אינם מדקדקין

12. ספר יראים סימן רסח [דפוס ישן - קכח]

אסמכתא ניהו ומדרבנן הוא משום שאם היינו אומרים דברים שבכתב על פה היו מתיאשין לכותבם וגם לא היו מאמינים עמי הארץ כ"כ כי היו אומרים לא נכתבו ...

13. פחד יצחק, שבועות סימן ה

<p>ד. ועיין עוד ש"ס עירובין נ"ד. דאלמלא שבירת הלוחות לא היתה תורה משתכחת, ונמצא דאף זה שהוצרכו לכתוב תורה שבעל פה שהיא ספני השש השכחה אינו אלא תוצאה משבירת הלוחות. ואם כן בכלל „היישר כח“ שנאמר למשה על השבירה נכללה גם כן החזקת פוכה על כתיבת תורה שבעל פה הנגרסת על ידי שבירה זו. וכשם דבשבירת הלוחות אמרינן ביטולה זהו קיומה. כמו כן בכתיבת תורה שבעל פה אמרינן הפרתה זוהי עשייתה. ואין בזה לגמרי משום עקירת דבר מן התורה. ועיין היטב סוגיא דברכות דף ס"ג בהך דשואל בשלום בשם. ודו"ק.</p>	<p>ד. ומעתה יראה לומר דהיתר כתיבת תורה שבעל פה אין זה מגדרי עקירת דבר מן התורה. אלא מגדרי ביטולה זהו קיומה. דמחמת גדר העקירה אין זה אלא היתר על איסור שאסרה תורה. מה שאין כן עכשיו שהותרה כתיבתה של תורה שבעל פה מצד שביטולה זהו קיומה, עצם מעשה הכתב של דברי תורה נעשה פעולה של קיום תורה. וכשם שנאמר יישר כח על עצם מעשה שבירת הלוחות, ושכר השבירה לא ה' שכר של מצוה כי אם שכר של תורה, כמו כן מקבלים יישר כח על עצם מעשה הכתיבה של תורה שבעל פה. ואין הכוונה שמקבלים שכר על העסק בתורה אף על פי שהעסק הוא במעשה הכתיבה, אלא דאדרבא, מקבלים שכר על גוף מעשה הכתיבה כמו על עסק בתורה. וכמו שהמפסיק ממשנתו להכנסת כלה הוא מקבל שכר על הכנסת כלה כמו שיושב ועוסק בתורה. וזהו ענין המיוחד אך ורק לדברי תורה. דכשמבטלין אותה ברין, ביטול זה הוי הקיום שלה. והא דהוצרך לקרא לעשות</p>
---	---

14. ט"ז אורח חיים סימן רפד ס"ק ב

כתוב בלבוש וז"ל וכיון שאין קריאת הפטרה אלא בצבור תמהתי על שלא ראיתי נוהגין לכתוב הפטרות כדין ספר כמו שכותבי המגיל' כי היה נ"ל שאין יוצאין כלל בקריא' הפטרה בחומשים הנדפסים וצ"ע. ואשתמיטתי סוגיא דהנזקין דף ס' האי ספרא דאפטרות' אסור למקרי בשבת דלא ניתן להכתב [ופירש"י פחות מספר אחד שלם לעצמו] ולא הוא דעת לעשות לה' הפרו תורתך פירש"י שאין לכל ציבור יכולת לכתוב נביאים שלם עכ"ל. א"כ אפי' אם יהיו נכתבים אין להם דין ספר אלא משום עת לעשות כו' ה"נ בחומשים הנדפסים דהדפוס יש לו ממש דין כתיבה כמו שכתוב ב"ד סי' ער"ב ועיין עוד סי' תקנ"ט לקמן ובמגילה א"צ לו' משום עת לעשות כיון שהוא ספר בפ"ע ע"כ כותבים אותו:

15. מגן אברהם סימן רפד

ואיתא בגיטין דף ס' שאסור לכתוב הפטרה משום מ"ש ב"ד סי' רפ"ג ס"ב אלא משום עת לעשות לה' הפרו תורתך כל' שאין יכולת ביד הציבור לקנות להם נביאים שלימים וא"כ השת' שנתגל' מלאכת הדפוס והספרי' ת"ל בזול אסור לכתוב הפטרות